

Stanovisko

Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR k bodům programu na 101. Plenární schůzi RHSD dne 26. února 2013

1.4. Problematika sociálních služeb

1) Financování sociálních služeb je založeno, jak je uvedeno v podkladech MPSV ČR, na vícezdrojovém financování. Není však možné jeden z hlavních zdrojů tohoto financování, tj. státní dotace, neustále snižovat předpokládající, že ostatní zdroje (tzn. samosprávné rozpočty a uživatelé sociálních služeb) budou tyto výpadky neustále subvencovat. A to ještě v situaci, kdy stát do dnešního dne nestanovil poměry a pravidla tohoto vícezdrojového financování. Spolupodíl státu prostřednictvím MPSV ČR na financování sociálních služeb meziročně klesl z 26 % na 20 %.

Zásadním způsobem nesouhlasíme se snížením státní dotace v r. 2013 a požadujeme její navýšení o 500 mil. Kč. Tato částka představuje meziroční snížení státní dotace o 350 mil. Kč a další výpadek financování vybraných služeb sociální prevence z evropských zdrojů, resp. IP projektů, ve výši 150 mil. Kč. Jedná se o částku, na které se nejen shodla odborná veřejnost, AK ČR a sněmovní Výbor pro sociální politiku.

Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR provedla šetření možných dopadů u poskytovatelů sociálních služeb. Na tuto výzvu reagovalo 900 registrovaných sociálních služeb (5.500 podalo žádost o dotaci). V níže uvedené tabulce jsou kvantifikovány dopady dalšího nenavýšení státní dotace v r. 2013. Objem finančních prostředků potřebný pro eliminaci těchto dopadů byl vyčíslen na 570 mil. Kč. Průměrné snížení přidělené státní dotace oproti požadavku je u těchto „ohrožených“ sociálních služeb 43 %.

Základní údaje

NÁZEV	POČET
Počet vyplněných dotazníků/služeb	891

Podrobné údaje o dopadech

Název	Počet
Snížení služeb	644
Uzavření služeb	247
Snížení zaměstnanců	2 385,66 přepočteného úvazku
Snížení počtu lůžek	1 793 lůžek

Snížení počtu intervencí	49 353 intervencí
Snížení místa ve stacionární službě = židle	15 580 míst židlí
Snížení hodin péče v terénní službě	228 441 hodin
Snížení hodin provozu telefonních linek	1 960 hodin
Snížení počtu terénních pracovníků	16,2 přepočteného úvazku

Finanční dopady

Název	v Kč
Minimální částka, aby nedošlo k omezení kapacity, snížení zaměstnanců	570 714 629 Kč
Minimální částka, aby nedošlo k uzavření služeb	221 460 897 Kč

2) Dále upozorňujeme na nesystémovost, netransparentnost, nespravedlnost při rozdělování státních dotací poskytovatelům sociálních služeb. Tento systém je předmětem kritiky od r. 2007. Neexistují normativní kritéria, dotace jsou rozdělovány na základě historických rozpočtů žadatelů, příp. kapacit, a nikoliv dle výkonů dané služby. Rozptýly dotací na jednotlivé služby jsou např. u chráněného bydlení od 20 do 120 tis. Kč.

Jde o problémy, které jsou charakteristické i pro působnost krajů. Vždyť je-li průměr poskytovaných dotací samosprávných orgánů v krajích cca 150 Kč/1 obyvatele, rozptyl mezi kraji se pohybuje od 23 do 335 Kč/1 obyvatele. Proto musí být konečně zpracován systém pro oblast sociálních služeb, jak v působnosti státu (MPSV ČR), tak i krajů.

Poskytování různé výše dotace jednotlivým podnikatelským subjektům je v rozporu s pravidly rovné soutěže, v případě možnosti účasti v této soutěži i pro další subjekty z Evropské Unii jde pak obecně o rozpor s pravidly „veřejné podpory“. Výjimka pro ČR údajně končí v roce 2013, pro rok 2014 má být připraven nový systém – tzv. výkonový. Jako vhodné řešení by mohla být např. stejná subvence k ceně při poskytnutí výkonu oprávněnému příjemci. V této chvíli není řešení ze strany MPSV známo, vedle toho však je platné ustanovení v zákoně o sociálních službách, na základě kterého přechází agenda dotací na sociální služby počínaje 1. 1. 2014 na kraje. Případný přechod agendy na kraje však neřeší problém veřejné podpory. Pro kraje se nabízí možnost využití režimu „závazku veřejné služby“, kdy si „potřebnou“ kapacitu nasmlouvá, smluvním partnerům uhradí oprávněnou ztrátu a přiměřený zisk (cca 8%) – ale v zásadě z volné soutěže vyřadí ostatní subjekty. Existuje reálné nebezpečí odlišné politiky sociálních služeb v jednotlivých krajích, ve svém důsledku rozdílný přístup daňového poplatníka ke službám s důsledkem odpovídající konfederálnímu uspořádání státu a mobilitě klientů za lepšími krajskými podmínkami.

V souvislosti a s odkazem na § 101a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, tj. převodu financování na kraje, požadujeme od MPSV ČR zveřejnění návrhu příslušného nařízení vlády, které má financování upravovat a to nejpozději do 14. 3. 2013 k připomínkám a k nalezení shody se sociálními partnery i kraji nejlépe do konce března. Přenos nedořešené problematiky na kraje lze považovat za extrémně rizikový a bylo by nutno s ním zásadně nesouhlasit.

3) KZPS ČR požaduje předložit na příští jednání RHSD zprávu o opatřeních a nástrojích, kterými chce MPSV ČR zajistit střednědobou udržitelnost deinstitucionalizace v systému sociálních služeb.

1.5. Úprava minimální mzdy

Nesouhlasíme s navýšením minimální mzdy. Vzhledem k doznívání ekonomické krize a k současnému mezinárodnímu vývoji v oblasti výroby a obchodu, kdy ve státní sféře a průmyslu dochází ke stagnaci platů, nepovažujeme za vhodné minimální mzdu navyšovat. Dalším důvodem je, že zvýšení navrženo plošně, bez ohledu na situaci v jednotlivých odvětvích.

Zaměstnavatelé, kteří nejsou zatíženi ekonomickým propadem, mohou na základě kolektivního vyjednávání přistoupit na zvýšení minimální mzdy v rámci kolektivní smlouvy.

Zvýšení minimální mzdy samo osobě nepředstavuje, vzhledem k počtu osob pracujících v tomto limitu, závažný problém ale, a to je podstatné, že od minimální mzdy (minimálního tarifu) se odvozují mzdy v celé dvanáctitřídní soustavě a zvýšení minimální mzdy tak vyvolává tlak zaměstnanců na plošné zvýšení mezd.

Případné zvýšení minimální mzdy by znamenalo významný negativní dopad na skupinu sociálně integračních zaměstnavatelů, zejména a těch, kteří zaměstnávají vysoký podíl osob se ZP. Je potřeba si uvědomit, že přes upozornění na negativní dopady došlo v roce 2013 ke zrušení možnosti doplatků do minimální mzdy u zaměstnaných osob, které objektivně mají velmi nízký pracovní výkon – kde se jedná o faktickou sociálně pracovní terapii a kde smyslem pracovního vztahu není primárně přidaná hodnota jejich práce. Přes naše námitky byla popřena zásada rovného přístupu – tedy stejné odměny za stejnou práci, na kterou se rozhodnutí odvolává.

Pokud nebude nejprve dořešena možnost rovnocenné podpory pracovního zapojení těchto osob mimo pracovní vztah (obdobně, jako v zahraničních systémech), nelze připustit další zvyšování minimální mzdy, které by bylo závazné pro taková pracoviště. V opačném případě by zvýšení minimální mzdy a tarifů znamenalo vážné a existenční problémy u velké skupiny těchto stávajících (často desítkami let osvědčených) sociálně - integračních firem a organizací.

V Praze dne 25. února 2013

Jan Wiesner
prezident